

Presidenta Fernández de Kirchner, heu assistit a la inauguració de la Fira del Llibre de Frankfurt. L'Argentina és el país convidat d'enguany. Quin llibre llegiu, en aquest moment?

—Un llibre d'història sobre un heroi del nostre moviment d'independència dels caps colonials espanyols de fa 200 anys. És tan bo que el meu col·lega veneçolà Hugo Chávez me l'ha agafat. El vaig llegir a Nova York, on participava a la Cimera del Mil·lenni de les Nacions Unides.

—A la Fira del Llibre us ha acompanyat un grup de joves autors molt interessants, però sembla que la relació amb els periodistes és més tensa. Acabeu de presentar una controvertida llei de premsa al Parlament. Preteneu lligar curt la premsa?

—No, en absolut. Prèviament, vam informar amb tot detall la resta de partits, i a més ens vam basar en la legislació dels Estats Units.

—Però voleu regular des del govern la distribució de paper per als diaris per a poder pressionar-los.

—*La Nacion* i *Clarín*, les dues principals editorials de premsa, tenen el monopoli de la producció de paper. La participació de l'estat és molt petita. Aquestes dues poden accedir al paper a preus especials, mentre que la resta resten obligades a pagar més. Això és competència deslleial!

—No és simplement un pretext per a controlar al periòdic més gran, *Clarín*? Ha criticat el vostre govern durant molts anys.

—Tots els governs han tingut problemes amb *Clarín*. Un ex-editor del diari ha admès que sempre donen suport a un president els primers anys per a obtenir-ne beneficis. Els darrers dos anys el castiguen amb l'esperança que un nou president ocupi el càrrec i el cicle es repetesca. Ara, per primera volta ha eixit a la llum que *Clarín* va minimitzar els crims de la dictadura militar.

—Vós i el vostre marit heu decidit de promoure un procés per a supe-
rar els crims comesos durant la dictadura militar. Quines experiències en teniu, d'aquella època?

—El meu marit i jo vam ser arrestats diverses vegades. No se'ns permetia de treballar com a advocats a l'administració pública, però per sort vam poder

fer-ho com a advocats independents. Estàvem en una espècie d'exili intern, lluny de la capital, a la Patagònia. En una ocasió van col·locar una bomba al meu despatx, però no va arribar a explotar. Una altra vegada, van botar foc a la meua oficina. Tanmateix, vam tenir sort; a mi no em van torturar mai. Però sempre hem sentit que teníem una obligació amb les víctimes de la dictadura.

—Vós éreu membre del sector d'esquerres del moviment guerriller, els Montoneros?

—No. Quan jo era estudiant, pertanyia al moviment de les Joventuts

Peronistes, però mai no vaig lluitar amb les armes.

—Un dels ídols més grans de l'Argentina és el Che Guevara. Ell va tractar de portar la revolució cubana a la resta del món, però el van assassinar a Bolívia el 1968. Què significa el Che per a vós?

—Per a aquells que defensen els seus ideals, les coses sovint acaben de manera tràgica. El Che és un home que va lluitar incondicionalment per les seues idees i va morir per aquestes idees. Enviarem una còpia íntegra dels seus diaris, que ens ha proporcionat el govern bolivià, a la Fira del

“A poc a poc anem gaudint de més confiança”

Cristina Fernández de Kirchner (Ringuelet, Argentina, 1953) és la presidenta de l'Argentina. En aquesta entrevista explica com ha evolucionat el seu país després de la dictadura militar dels anys 70 i com ha afrontat la crisi econòmica que hi va esclatar el 2002.

EL TEMPS

Llibre de Frankfurt. L'original és en una caixa forta del Banc Central de Bolívia.

—**Evita Perón és el vostre model personal de conducta?**

—Probablement m'identifique molt amb Evita, perquè sóc una dona i sóc peronista. Però cal veure-ho en el context històric per entendre que ella va fer la seua pròpia revolució dins la revolució peronista. En aquella època, a la dècada de 1940, les dones no podien votar a l'Argentina, i les artistes com ella eren considerades prostitutes. Ella era filla il·legítima i pobra. En realitat, anava destinada a romandre fora de la

societat, però, en compte d'això, a hores d'ara continuen idolatrant-la arreu del món.

—**El Che i Evita són herois tràgics, i la tragèdia sembla una constant en la història de l'Argentina. Fins a mitjan segle passat, l'Argentina era un dels països més rics del món. Després va començar una caiguda que ja fa dècades que dura.**

—Aquest és el resultat permanent del colp militar del 24 de març del 1976. Els militars van destruir la nostra indústria local amb la seua política neoliberal. Allò que ens va acabar d'arruïnar va ser la paritat de la nostra

moneda, el peso, amb el dòlar americà durant la dècada del 1990.

—**Carlos Menem, un peronista com vos i el vostre marit, va ser el responsable d'això.**

—No tinc un *peronòmetre* o una vara de mesurar com està algú dels ideals de Juan Domingo Perón. Siga com siga, va ser elegit president dues vegades. Per a mantenir la paritat amb el dòlar, l'estat va haver d'endeutar-se cada vegada més. I, naturalment, les exportacions ho van patir. No vam ser capaços de competir.

—**Els anys de Menem van culminar amb la crisi financera del 2001.**

—Quan el meu marit, Néstor Kirchner, es va fer càrrec del govern l'any 2003, el deute pujava al 260 % del producte interior brut, i la taxa de pobresa era del 50 %. Era una catàstrofe. És clar, encara hi ha desigualtats, però des d'aleshores hem fet grans progressos en totes les àrees. Tenim unes reserves rècord a les arques estatals, i des del 2003 hem tingut sis anys amb un creixement econòmic de prop del 8,5 %, la taxa de creixement més alta dels darrers 200 anys.

—**L'alta inflació no ha socavat el creixement dels sous i limitat el poder adquisitiu de la classe mitjana?**

—Tenim més consum ara que mai. Els nostres centres comercials són pròspers. I els sous han crescut més que no pas la inflació.

—**Segons la informació d'algunes institucions econòmiques privades, aquestes xifres són falsejades i la inflació és, en realitat, el doble d'alta, del 25% o el 30%.**

—Són crítiques esbiaixades.

—**No heu canviat arbitràriament la cistella de la compra per a adaptar-la als vostres objectius?**

—El mètode de mesurament canvia constantment. Ara hem eliminat categories absurdes de la comparació i les hem simplificades, de manera que ara compleixen una funció real en la vida d'un treballador industrial.

—**L'Argentina continua essent considerada un pària en el món financer. Pagareu els vostres creditors per poder accedir a nous crèdits?**

—L'any 2005, el meu marit va començar a reprogramar el deute. Hem complert tots els venciments malgrat l'arribada de la crisi financera.

—Però encara no heu arribat a un acord amb els creditors internacionals, el Club de París.

—A Nova York em vaig reunir amb un important grup d'inversors, que ofereixen diners a un preu raonable. A poc a poc anem gaudint de més confiança.

—Què heu fet per amortir l'impacte de la crisi?

—Hem invertit en infraestructura i en incentius per a les petites i mitjanes empreses de manera que no hagueren d'acomiar els treballadors.

—Els països europeus amb problemes, com ara Grècia, poden aprendre'n res, de l'Argentina?

—I tant! Quan Grècia va fer fallida, continuava tenint més bona qualificació per part de les agències que nosaltres, tot i estar ofegada pels seus problemes des de feia temps. Les qualificacions no serveixen per a avaluar la veritable naturalesa d'una economia. Les mesures s'han d'adaptar a les condicions de cada país. La medecina que serveix per a un país pot amenaçar la vida d'un altre.

—L'Argentina prospera moltíssim gràcies a les exportacions agrícoles. Per què heu començat a atacar els mateixos grangers que han ajudat

a apuntalar el creixement de l'Argentina?

—Les empreses agrícoles mai no han tingut una situació tan bona com la que tenen ara.

—L'Argentina no ha fet sinó endarrerir-se pel que fa a la seua exportació més famosa, la carn. Actualment, fins i tot el seu veí, el petit Uruguai, n'exporta més.

—Això és per culpa de la terrible sequera de l'any passat, que va fer que s'hagueren de sacrificar centenars de milers de vaques. Però ara els preus globals del mercat són tan baixos que ens val la pena de consumir la carn a casa en lloc d'exportar-la. Definitivament, no ens farem vegetarians.

—La veritat és que hauríeu de donar les gràcies al president de Vene-

“Les relacions entre l'Argentina i el Brasil mai no havien estat tan bones com ara”

çuela, Hugo Chávez, per haver ajudat dues vegades l'Argentina a eixir d'una crisi creditícia amb la compra de totes les obligacions argentines per 5.000 milions de dòlars (3.600 milions d'euros). Depeneu econòmicament de Chávez?

—Ell va intervenir en un moment en què ningú més volia ajudar-nos. Però nosaltres no depenem d'ell i ell no depèn de nosaltres. Mantinc molt bona relació amb tots els governs del món, especialment amb els de Sud-amèrica.

—Vau rebre suport econòmic de Chávez durant la vostra campanya electoral? Es diu que funcionaris argentins van portar una maleta plena de diners de Veneçuela...

—El president Chávez va venir a visitar-me l'endemà. Per què no va portar ell els diners en el seu avió, que no havia de ser inspeccionat? En unes eleccions, 800.000 euros són una quantitat ridícula. Sembla quasi una sàtira manipulada des de l'exterior per interessos creats.

—Si abans l'Argentina i el Brasil eren rivals en igualtat de condicions, ara el Brasil fa ombra al vostre país. Esteu gelosa de l'èxit de Lula?

—No es pot comparar l'Argentina amb el Brasil. Nosaltres som 40 milions d'habitants, mentre que ells són prop de 200 milions. Mantenim una estreta cooperació amb el Brasil a Mercosur. Les relacions entre tots dos països mai no han estat tan bones. Aquest desenvolupament només es pot mesurar si considerem que les províncies veïnes del Brasil no tenen una xarxa de gas, perquè els governants argentins solien témer una guerra amb aquell país.

—Tanmateix, la rivalitat entre totes dues nacions continua al futbol. Però les dues seleccions van fallar als mundials del 2010. Diego Armando Maradona va ser destituït com a seleccionador nacional. Pen-seu oferir-li un càrrec com a ministre d'Esports?

—No, no ho necessita. Hi ha algunes altres icones que són discutibles, però continuem essent unànimes pel que fa a Diego. Ell és i continuarà essent una gran joia per al poble argentí.

Jens Glüsing
Helene Zuber

Traducció de Coral Barrachina